

Stichting Heidehof

Jaarverslag 2021

Stichting Heidehof

Stichting Heidehof bewaakt het duurzame beheer van bos en natuur in de natuurgebieden die onder het beheer van Landgoed Heidehof vallen. De stichting hecht groot belang aan herstel van de relatie tussen mens en natuur en ondersteunt activiteiten die deze relatie bevorderen. De stichting besteedt veel zorg en aandacht aan het behoud van natuur en de terugkeer van oorspronkelijke flora en fauna. Bijzondere aandacht heeft het vergroten van biodiversiteit.

Doelstellingen Stichting Heidehof:

1. Versterken van de kwaliteit van natuur op Landgoed Heidehof en daarbuiten.
2. Re-integratie van mens en natuur.
3. Bevorderen van maatschappelijke en politieke waardering voor natuur.

De stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door:

1. Het bevorderen van de natuurwaarde van Landgoed Heidehof door toezicht te houden op het duurzame beheer van de natuurgebieden. We stimuleren de toepassing van methodes en gebruik van dieren en werktuigen van vroeger en nu, die volgens de nieuwste inzichten dit doel het beste dienen en zo min mogelijk inbreuk maken op of schade toebrengen aan flora en fauna. Hiervoor zijn natuurbeheerplannen opgesteld die regelmatig worden bijgesteld.
2. Het bestuderen en verzamelen van gegevens over de ecologische ontwikkelingen van de natuur en de mens op Landgoed Heidehof sinds de ijstijd. In het bijzonder hebben we aandacht voor de zichtbare bewoning van dit gebied door volkeren van 3.000 v.Chr. en later. Voorbeelden van elementen uit die tijd zijn de aanwezige pingoruïne en grafheuvels.
3. Het bestuderen van de ecologische ontwikkelingen in de natuurgebieden en verrichten van praktisch onderzoek. Een doel hierbij is dat bosarbeid door de mens met al zijn hulpmiddelen op den duur kan verminderen ten gunste van natuurlijke ontwikkeling.
4. Het openstellen van Landgoed Heidehof voor het publiek dat rust en stilte zoekt. Onderdeel hiervan is het faciliteren of bieden van cursussen over de heilzame werking van de natuur en de bewustwording van de interactie tussen mens en natuur.
5. Vanuit een voorbeeldfunctie van landgoed Heidehof begeleiden tot:
 - het realiseren van respect voor de natuur;
 - spirituele bewustwording van de oorsprong van de mens in de natuur;
 - het ontwikkelen van creativiteit om de heilzame werking van de natuur op de mens te ervaren;

6. Het bevorderen van nieuwe inzichten over natuurlijke hulpmiddelen van natuurbewust wonen door toepassing van natuurlijke materialen, energiewinning uit biogas, waterzuivering en waterhergebruik.
7. Deelname aan maatschappelijke instellingen, en middels publicaties trachten het belang en de waarde van natuur uit te dragen.

Vermogen

Het vermogen van de stichting wordt aangewend voor inspanningen, die voldoen aan de missies van Stichting Heidehof. Het vermogen wordt beheerd op basis van een conservatief beleggingsbeleid dat wordt toevertrouwd aan een grote beleggingsinstelling. Het vermogen wordt verworven door schenkingen en reserveringen uit beheeropbrengsten van het landgoed en de natuurbegraafplaats.

Bestuurders

- Uko Vegter, Voorzitter
- Esther van der Weij, secretaris
- Chris Schreve, penningmeester, integratie mens en natuur
- Dolf van der Weij, natuur en bosbeleid
- Annetje Braat, integratie mens en natuur
- Reinout de Groen, natuur- en bosbeleid, bodemkundige
- Eelco Nijboer, natuur- en bosbeleid

De bestuurders van Stichting Heidehof ontvangen geen beloning, alleen reiskosten worden vergoed.

Verlag uitgeoefende activiteiten in 2021

We zijn zo graag in de vrije natuur omdat deze geen mening over ons heeft. -Friedrich Nietzsche-

De activiteiten die in 2021 zijn uitgevoerd hebben we geordend aan de hand van onze drie mission statements.

Versterken van de kwaliteit van natuur op Landgoed Heidehof en daarbuiten

Het kwalitatief versterken van de natuur blijft een aandachtspunt op het landgoed. Soms hebben kleine, dan weer grotere ingrepen plaatsgevonden, maar altijd tot doel de kwaliteit van de natuur bevorderen. Op Landgoed Heidehof is er dagelijks aandacht voor natuur. In dit verslag staan diverse ontwikkelingen beschreven.

Er zijn wekelijks zo'n twintig mensen in de natuur aan het werk op Heidehof. De werkzaamheden zijn uiteenlopend, zo wordt er in het groeiseizoen wekelijks een maaironde gedaan om de paden begaanbaar te houden. In de winter worden de jonge bosvakken gedund en markante bomen en lanen gesnoeid. Het dagelijks beheer zorgt ervoor dat de natuur binnen de invloeden van onze huidige maatschappij kan blijven floreren.

Eext

- Op Hillig Meer is de dunning van het 'Oerbos' doorgezet. De impact van de Amerikaanse Vogelkers is hiermee verkleind en de relatie tussen de Pingoruïne en de gerealiseerde pingowal is versterkt. Onderstaand een foto genomen van het lagere deel van het 'Oerbos' na dunning.
- De pingowal wordt extensiever beheerd, dit moet resulteren in een sterker florerende kruidlaag. Dit is gedaan door de permanente rasters te verkleinen en het aantal schapen per hectare te verlagen.
- Diverse kleinere heidegebieden wordt door schapen begraasd met tijdelijke rasters om het karakter van het landgoed in stand te houden.
- De bosgebieden ten zuiden van de provinciale weg zijn gedund voor verdere omvorming naar gemengd bos. Er is gedund met het oog op het aanbrengen van een sterkere gelaagdheid en diversiteit van het bos.
- Op verschillende bospercelen ten zuiden van de provinciale weg is in extra aanplant van inheemse heester- en boomvormers voorzien. Dit is groepsgewijs gebeurd over gebieden van +- 400m² om zodoende verspreidingsbronnen te creëren. Dit is vooral in gebieden gedaan waar nog een sterke monocultuur heerst.
- Na de droge jaren was 2021 een jaar met voldoende water. We zagen dat het bos dat nodig had. De verdere verspreiding van de letterzetter is gestopt.
- Het maaien op de N12.02 gebieden kan tegenwoordig met slechts één maaironde.
- Blijvend beheer van de grafheuvels.

Meppen

- Mepperdennen is goed hersteld na de dunning van oktober 2020. Merkbaar is dat de dunning aan de late kant was voor het bos. De bomen zijn lang en dun, daarmee vatbaar voor de wind. Elke storm zorgt voor schade in het gebied. Een natuurlijk proces van dunning volgt de machinale dunning de komende jaren op.
- De nodige paden zijn verder opgeknapt om schade tijdens natte perioden te voorkomen.
- Het maaibeheer van de paden is geëxtensiveerd. Onderstaand enkele beelden.
- Ter bestrijding van brandnetels en vogelkers én voor de verschraling van het gebied zijn schapen ingezet. Beter bekend als onze kruidenmanagers. Dit draagt bij aan de natuur- en belevingswaarde. Komend jaar worden de schapen wederom ingezet, dan wel in mindere mate. Vooral in het najaar moesten sommige bomen in het gebied aan het geknaag geloven.
- Op verschillende plekken in het gebied zijn inheemse heesters aangeplant om als verspreidings bron te dienen.
- De beukenallee heeft een flinke dunning gehad om op eindbreedte te komen. Hiermee is de beukenallee klaar voor de toekomst.
- In november is een natuurbeheerder aangenomen voor het natuurbeheer in Meppen.
- Er is een bloemenmengsel gezaaid voor de insecten rond het ontvangstgebouw.

Ommen

- Zichtbare verjonging ontwikkelt zich in het bos. De eerste handmatige dunningen hierin zijn uitgevoerd om te voorkomen dat Grove Den en Zachte Berk de overhand gaan nemen in de houtopstanden. Ruimte is geboden aan verjonging van Lijsterbes, Hulst, Krent en Eik.
- Het gebied is verder voorzien van diversiteit door de aanplant van inheemse heester- en boomvormers. Dit is groepsgewijs gebeurd over gebieden van +- 200m² om zodoende verspreidingsbronnen te creëren.
- Het 'Stiltebosje' dat gedomineerd werd door jonge Grove Dennen is gedund en voorzien van doorzichten op plekken met sterke heideontwikkeling. Zo is de relatie tussen heide en het westelijk gelegen volwassen bos versterkt. Ook is hierdoor de overgang verzacht en kan het 'Stiltebosje' zich verder ontwikkelen tot volwassen bos met gelaagdheid. Onderstaand enkele foto's genomen na de dunning.
- De heide wordt wederom beheerd door een kudde Drentse heideschappen. Pijpenstrootje blijft opkomen en is onderdeel geworden van het gebied.
- De Amerikaanse vogelkers blijft een probleem, na het uitzagen van verleden jaar is het huidige opschot gemaaid. Grotere boomvormers zijn geringd en dit lijkt succes te hebben. Overig opschot wordt opgegeten door de schappen.
- Geleidelijk aan wordt een begin gemaakt met de dunning elders in het bos. Vooral de noordkant is nog weinig beheerd en wordt op het moment gedomineerd door vogelkers en grove den. De dunning dient voor meer gelaagdheid en belevingswaarde in het gebied. De diversiteit van soorten zal een plus betekenen voor de natuurwaarden.

Sellingen

- De handmatige dunningen door lokale vrijwilligers zijn doorgezet. Het resultaat is goed, maar gaat langzaam.
- De eerste machinale dunning sinds de aanplant van het bos is gerealiseerd. Hierbij is gestuurd op diversiteit en gelaagdheid. In de zomer waren de eerste resultaten al zichtbaar door een florerende kruidlaag. In het najaar is wortelgoed in de vorm van heesters aangeplant om de gelaagdheid verder te versterken. Bepaalde nattere gebieden zijn bewust met rust gelaten om de natuur vrij te laten en de ruimte te geven. Onderstaand enkele foto's van de ontwikkeling van de gelaagdheid.
- Het watergangen systeem is opgeschoond en waar nodig vrij gemaakt, duikers zijn hersteld om de stroming in het gebied in stand te houden.
- Het gebied is voorzien van verbeterde paden om ruimte te bieden aan de recreant, daarbij zijn de entrees voorzien van slagbomen om misbruik van het natuurgebied tegen te gaan.

Re-integratie van mens en natuur

De tweede missie, re-integratie van mens en natuur, blijft ook in 2021 centraal staan. Juist door de coronacrisis is de waardering voor natuur vergroot en de impact van de mens op het klimaat verder duidelijk geworden. De lezingen, stiltewandelingen en andere activiteiten gingen grotendeels niet door. Desalniettemin wist de mens de gebieden van Heidehof te vinden voor verpozing, rust en verwerking.

In een aantal van onze gebieden zijn wandelingen ontwikkeld waardoor mensen dicht bij de natuur konden komen door middel van speciale luisterwandelingen. Bezoekers kunnen dankzij een app op de mobiele telefoon luisteren naar natuurgeluiden en wetenswaardigheden over het gebied waar ze rondlopen.

Tevens zijn er op papier wandelingen uitgereikt waardoor mensen op een 'corona-veilige' manier toch kennis konden maken met het natuurgebied.

De Natuur- en Inzichtkaarten die in 2020 herdrukt zijn, hebben een groter publiek weten te bereiken dankzij verkoop via de website.

In het kader van het landelijke Fête de Nature is er dit jaar een speciale wandeling gehouden rondom het Japanse concept Shinrin Yoku (Bosbaden). Deelnemers leerden om bewust in de natuur te zijn. Ieder jaar wordt er met Allerzielen een speciale wandeling georganiseerd om met behulp van de

troostende kracht van de natuur invulling te geven aan het rouwproces. Dit was ook dit jaar weer een succes.

Dankzij het televisieprogramma Binnenstebuiten kregen we de kans om onze doelstellingen uit te dragen op landelijke televisie. In een uitgebreid item vertelde Annetje over de doelen en de historie van Landgoed Heidehof. De uitzending is goed bekeken en we hebben hier veel positieve reacties op gekregen.

Op de verschillende natuurbegraafplaatsen die samenwerken in Nederland werken inmiddels tientallen mensen. Iedere nieuwe medewerker maakt tijdens een of twee begeleide wandelingen kennis met onze natuur en de doelstellingen. Het geeft ze een basis van liefde voor de natuur die helpt bij het uitoefenen van hun werk.

Bevorderen van maatschappelijke en politieke waardering voor natuur

Ook op dit gebied bleken de coronamaatregelen belemmerend te werken. In 2021 was het moeilijker om contact te hebben met politieke en maatschappelijke organisaties. Tijdens periodes van versoepelingen is dit echter wel gelukt.

Het project Ommermars in Ommen zorgt nog altijd voor een kans om met meerdere organisaties in contact te blijven. In september namen we deel aan een publieksdag bij dit project, waar ook de nodige pers bij aanwezig was.

Rondom Sellingen hebben we contact gehad met statenleden, raadsleden, omwonenden en andere natuurorganisaties. Ook zijn er verschillende uitingen in de media geweest waardoor we onze doelen over het voetlicht konden krijgen.

Doordat de activiteiten rondom het natuurbegraven meer in het zicht komen, heeft Heidehof wel een platform bij de politiek. Zo zijn op meerdere locaties raadsleden, wethouders of burgemeesters op bezoek gekomen, en hebben we ook bij gedeputeerden een groot draagvlak.

Toekomstige activiteiten

Voor 2022 staan de nodige activiteiten klaar.

Zo noemen we hier:

- Vervolg inrichting landgoed Laude in Sellingen
- Bijplanten en diversiteit verhogen Heidehof
- Handmatige dunning Heidehof jonge bossen
- Verder dunnen landgoed Hoogenraven Ommen
- Opening noordelijk deel Hillig meer

Financiële verantwoording

Stichting Heidehof

ACTIVA	31-12-2021	31-12-2020
<i>Materiele vaste activa</i>	€ 226	€ 396
<i>Vlottende activa</i>	€ 101.935	€ 105.461
TOTAAL ACTIVA	€ 102.161	€ 105.857

PASSIVA	31-12-2021	31-12-2020
<i>Eigen vermogen:</i>	€ 100.960	€ 104.706
<i>Kortlopende schulden</i>	€ 1.201	€ 1.151
TOTAAL PASSIVA	€ 102.161	€ 105.857

Staat van baten en lasten	2021
<i>Baten:</i>	
Overige bedrijfsopbrengsten:	€ 15.050
Opbrengsten effecten en rentebaten:	€ 2.818
Totaal baten	€ 17.868
<i>Lasten:</i>	
Afschrijvingskosten	€ 170
Overige kosten	€ 21.203
Rente lasten	€ 241
Totaal lasten	€ 21.614
Netto resultaat:	€ -3.746

Het netto resultaat is onttrokken aan het eigen vermogen